

BILTEN

AGENCIJA ZA PREDŠKOLSKO OSNOVNO I SREDNJE OBRAZOVANJE

siječanj - ožujak 2021. godine

Zašto je važna medijska pismenost?

Možete li zamisliti jedan dan koji će proći, a da ne pogledate u svoj mobitel, da ne posjetite neku od društvenih mreža, ne čujete nijednu vijest na televiziji, radiju ili nekom mrežnom portalu? Vjerojatno možete jedino ako odlučite otići na odmor i nastojite da se „isključite“ od svega na određeno vrijeme, ali u redovnim okolnostima smo svi neprekidno izloženi ogromnom broju podataka posredstvom medija i različitih kanala komunikacije. Je li to navika modernog društva, je li to naša opsesija? Vjerojatno se na ovu temu može postaviti mnogo pitanja. Neke odgovore ćete dobiti i u našem biltenu za prvo tromjesečje 2021. godine.

Informacije može tražiti svako, samo treba znati kako!!!

Pojam medijske pismenosti definiran je na konferenciji o medijskoj pismenosti 1992. (National Leadership Conference on Media Literacy, 1992) kao „sposobnost pristupa, analize, vrednovanja i odašiljanja poruka posredstvom medija“ (Aufderheide, 1992).

Centralna tema medijske pismenosti jeste ovladavanje kritičnim i kreativnim vještinama, odnosno znanjima koja pomažu prilikom povezivanja složenih ideja, stalnih postavljanja pitanja, prepoznavanja pravih odgovora, identifikacije zablude što je u temeljima intelektualnih sloboda.

Prateći pozitivne međunarodne primjere i preporuke, cilj nam je aktualizirati i približiti ovu temu nastavnicima koji će prisvojena znanja i vještine prenijeti djeci i učenicima. Razvijenija društva ne prepuštaju pojedincima da se samostalno brinu i nesistemske snalaze u stjecanju tih znanja, nego podstiču različite društvene strategije medijskog opismenjavanja, prateći pozitivne međunarodne primjere i preporuke. Vjerujemo da su i obrazovne vlasti u Bosni i Hercegovini spremne krenuti na ovaj važan put zajedničke edukacije s krajnjim ciljem odgoja i obrazovanja naših učenika i njihove sigurnosti u medijskom okruženju 21. stoljeća. Jačanje medijske pismenosti građana jedan je od najvažnijih segmenata razvoja društva, a posebno je važno da ta tema bude na pravi način zastupljena u obrazovnom sustavu. Upravo zbog toga je i veliko nastojanje u jačanju kapaciteta odgajatelja, nastavnika i stručnih suradnika za unapređenje medijske pismenosti kod djece i učenika.

UNESCO je još sedamdesetih godina 20. stoljeća potaknuo pitanje obrazovanja za medije. Oni su upravo zatražili da se na međunarodnoj razini sastanu naučnici kako bi istražili načine uključivanja medijskog obrazovanja u obrazovne sustave svih razvijenih, pa i manje razvijenih, zemalja. Od potpisivanja Deklaracije o medijskom obrazovanju (Declaration of Media Education) 1982. do danas, pojam medijske pismenosti ili medijskog odgoja donekle se mijenjao, ali je ostao utemeljen na osnovnoj ideji - komunikacijskim pravima koja proističu iz osnovnih ljudskih prava što su zagaranirani dokumentima međunarodne zajednice, ponajprije Poveljom Ujedinjenih naroda o ljudskim pravima (1945.) i Europskom konvencijom o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda (1950.). Ima li Bosna i Hercegovina dovoljno kapaciteta i znanja i kasnimo li s medijskim opismenjavanjem?

Kako bi se ova važna tema približila što široj obrazovnoj zajednici, eTwinning BiH pokreće godišnju kampanju na temu Medijske pismenosti s nizom mrežnih događaja koji započinju **16. 03. 2021. u 19:00 sati**. Scenarij tih mrežnih događaja su pripremili stručnjaci iz ove oblasti. Jedan od njih je i **doc. dr. Emir Vajzović** koji je analizirao temu o strateškom pristupu razvoja medijske i informacijske pismenosti u posljednje četiri godine, te o modelu integracije ovog pojma u sustavu obrazovanja.

Više informacija i korisne materijale sudionici mogu pronaći na poveznici: <https://fpn.unsa.ba/b/medijska-i-informacijska-pismenost/>

Mediji nisu više dodatak našem svakodnevnom životu već njegov virtualni ekvivalent – shvatimo ga ozbiljno, educirajmo se zajedno!

Statistički podaci o korištenju internet usluga u BiH

U Bosni i Hercegovini broj internet pretplatnika se za 15 posljednjih godina povećao za oko četiri i pol puta, a za to vrijeme se potpuno promijenio i način pristupa internetu, potvrđuju podaci Regulatorne agencije za komunikacije.

Dok je na kraju 2004. godine bilo ukupno 168 937 internet pretplatnika, od čega je 96% koristilo dial-up pristup, na kraju prošle godine BiH je imala 746 271 internet pretplatnika, od čega je 99,9% koristilo širokopojasni internet. Dial-up je u prošloj godini koristilo svega još 384 pretplatnika. U istom razdoblju, broj internet korisnika u BiH skočio je gotovo šest puta, odnosno s 585 000 na kraju 2004. godine, na nešto više od 3,3 milijuna korisnika na kraju prošle godine. Po procjeni Regulatorne agencije za komunikacije, stopa Internet uporabe u BiH u prošloj godini je bila čak 94,3%. Iz Agencije ističu da je korištenje interneta u BiH u neprekidnom porastu, s posebnim naglaskom na uporabu širokopojasnih usluga. U prošloj godini je u BiH djelovalo 65 pružatelja internet usluga. Na drugom mjestu po zastupljenosti je kablovski pristup koji je najviše u uporabi u urbanim sredinama. Pristup temeljen na optičkom kabelu, odnosno FTTH pristup, u porastu je od 2018. godine – navode iz RAKa u izvještaju o godišnjoj anketi za prošlu godinu koju sprovode među onima koji pružaju internet usluge u BiH.

Bilo bi zanimljivo sprovesti istraživanje koliko naših učenika ima pristup kućnom internetu, s obzirom na trenutnu situaciju mrežne nastave uslijed pandemije koja nas je zadesila i u školskoj 2020/21. godini.

Za mnogo dobrih bilten senzacija!

(slijedi)

Mjesečna doza eTwinning vibracija!

Da li u našim školama postoji neka „abeceda ili azbuka za medijsku pismenost“?

U svakom našem biltenu razgovaramo o aktuelnim temama s našim vrijednim eTwinnerima. Ovaj put smo se odlučili da na virtualan način dođemo do naših eTwinning prijatelja iz Mješovite škole Teočak. Iako se nalazi u manje urbanom dijelu Bosne i Hercegovine, ova škola po svojim rezultatima može se ravnati s mnogim gradskim školama, kako u BiH tako i u mnogim europskim zemljama. Vjerojatno su za sve te rezultate učenika i školske zajednice zaslužni i naši profesori koje predstavljamo u ovom intervjuu. Vodeći se temom Medijske pismenosti nismo mogli pronaći bolji izbor nego što su naši vrijedni eTwinneri, profesor matematike i fizike Besim Muminović i profesorica ekonomske grupe predmeta Besida Muminović.

1. Koliko eTwinning aktivnosti doprinose unapređenju nastavne prakse na vašim redovnim nastavama?

Besida: Pojava eTwinninga u BiH doprinijela je mnogim inovacijama u mojoj nastavnoj praksi. Učenicima je pružena mogućnost da svoj rad usporede i razmijene s vršnjacima u drugim zemljama, što doprinosi boljoj motivaciji učenika za nastavu.

Besim: Nastavni postupak kroz eTwinning aktivnosti doprinosi unapređenju nastavne prakse, kako kroz razmjenu iskustava i ideja, tako i kroz obogaćivanje životnog iskustva samih učenika i nastavnika.

2. Jeste li temu medijske pismenosti razrađivali putem eTwinning projekata?

Besida: Temu medijska pismenost nisam razrađivala posebno kao eTwinning projekt, ali medijska pismenost bila je sastavni dio projekta na kojem sam radila s partnerima iz 10 zemalja („Being a World student through eTwinning“), gdje su učenici kroz istraživanje na internetu pravili turistički vodič svog mjesta.

Besim: Nisam imao priliku raditi na razvoju medijske pismenosti u okviru nekog eTwinning projekta, ali jesam imao prilike raditi u nekim sličnim projektima. Naravno, samo moje uže zanimanje, a to su matematika i fizika, zahtijevaju

visoku razinu točnosti i realnog poimanja stvarnosti. Tako sam često razgovarao na temu manipulacija brojevima kroz nastavu statistike ili kroz kombinatoriku kada su u pitanju igre na sreću.

3. Koliko je važna integracija medijske pismenosti kako bi učenici bili spremni za život i rad u 21. stoljeću?

Besida: U 21. stoljeću učenici imaju mnogo izvora informiranja, a najčešće su to internet i društvene mreže na što se mladi uglavnom oslanjaju. Nažalost, učenici u nastavnom postupku imaju vrlo malo prilike razviti kritičko mišljenje, a samim time ne razvijaju sposobnost razlikovanja točnih i netočnih informacija. Veoma često ne provjeravaju izvore odakle informacija dolazi, pa su učenici podložni manipulaciji različitih vrsta.

Besim: Kako je 21. stoljeće, stoljeće u kome mediji imaju najznačajniju ulogu u društvenom životu, tako učenici trebaju biti sposobni nositi se s izazovima u medijskom prostoru i na taj način doprinijeti razvoju društvene svijesti i odgovornosti, kako ne bi došlo do zlouporabe od strane pojedinaca, a isto tako i od političkih, vjerskih, kriminalnih i drugih organizacija.

4. Možemo li u narednom razdoblju upravo od Vas očekivati tematske radionice za stručni razvoj nastavnika kada je u pitanju medijska pismenost?

Besida: Naravno da bih voljela održati tematske radionice na ovu temu, ali trenutna epidemiološka situacija nameće da sve naše planove, nažalost, ostavimo za neko bolje vrijeme.

Besim: Ukoliko bi moje znanje i kvalifikacije odgovarale, naravno, uz određene konsultacije i pripremu bio bih spreman raditi s drugim kolegama i kolegicama na tematskim radionicama.

5. Od jedan do deset, koliko smatrate da je važna aktualizacija ove teme i koje bi bile Vaše preporuke da obrazovne vlasti poduzmu po pitanju unapređenja ove vrste pismenosti?

Besida: Smatram da je aktualizacija ove teme izuzetno važna i da bi na skali od 1 do 10, zauzela 10. Koliko svi mi u učionicama možemo vidjeti, učenici se veoma teško snalaze kada je istraživanje na internetu u pitanju. Često nam prezentiraju neprovjerene podatke, koje je neko iz nekog razloga objavio. Sami smo svjedoci da su u razdoblju pandemije COVID-19 ljudi potpuno izgubljeni po pitanju medijske pismenosti i nalazili su na internetu informacije od potpune negacije pandemije do paničnog straha. Obrazovne vlasti bi trebale što prije pokrenuti prijedlog da u nastavni plani i program unesu teme koje bi se odnosile na medijsku pismenost.

Besim: Aktualizacija teme medijske pismenosti bi trebalo da zauzima visoko mjesto, najmanje 9. Aktualizacija ove teme bi trebala biti značajna u svim nastavnim predmetima. Potrebno je raditi na opismenjavanju učenika kada je u pitanju medijska pismenost, kako bi razlikovali informacije, što je nečije mišljenje, a što su činjenice. Potrebno je osuvremeniti nastavne programe temom medijske pismenosti. Potrebno je u ovaj postupak uključiti ljude koji se bave medijima i posljedicama njihovog djelovanja, kao što su novinari, suci, odvjetnici, socijalni radnici, psiholozi i drugi. Ovoj ozbiljnoj temi potrebno je tako i postupiti, kako posljedice lošeg pristupa ne bi trpjele neke buduće generacije.

NAŠI AMBASADORI

Želimo obavijestiti sve sudionike eTwinning platforme da je eTwinning Državna organizacija za potporu izabrala putem Javnog poziva nove/stare eTwinning ambasadore (iskusne eTwinners, nastavnike srednjih škola). Za izbor novih kandidatkinja uzeti su i dodatni kriteriji: aktivnosti na eTwinning mrežnom portalu, inovacije u nastavnom postupku, obrazovni profili i profesija kandidata, aktivno integriranje eTwinninga u nastavni postupak i regijska rasprostranjenost.

Nove ambasadore su:

1. **Lejla Hujdur, JU Srednja ekonomska škola, Sarajevo**
2. **Amra Đapo, JU Gimnazija „Ismet Mujezinović“, Tuzla**

Izabrane ambasadore su upoznate s daljim obvezama eTwinning ambasadora.

Sve informacije i kontakte o BiH eTwinning ambasadorima možete naći na:
<https://www.etwinning.net/hr/pub/community/countries/country.cfm?c=70>

eTwinning

eTwinning vijesti

 Mrežni događaj „Oznaka eTwinning škola“ održan je **19. 01. 2021.** godine u 19:00 sati. Tijekom mrežnog događaja eTwinning ambasadorica Lejla Hujdur je predstavila sve korake koji su neophodni za popunjavanje i razumijevanje prijave te je sudionicima pružila praktične savjete kako na najbolji način popuniti prijavu.

 Drugi eTwinning mrežni događaj „Državna/Europska oznaka kvalitete“, realizirana je **26. 01. 2021.** godine. Mrežni događaj su vodile eTwinning ambasadorice u BiH Nada Sokolović i Fatima Kličić. Tijekom mrežnog događaja su se predstavili kriteriji za dodjeljivanje Državne oznake kvalitete. Cilj mrežnog događaja je bio da sudionici steknu znanje i budu motivirani da kvalitetno popune prijavu za Državnu oznaku kvalitete. Sudjelovanjem u kvizu znanja, sudionici mrežnog događaja su imali priliku osvojiti i simbolične nagrade.

 Milijuni pristalica širom svijeta, udružujući snage „Zajedno za bolji Internet!“ su obilježili **9. veljače 2021.** godine kao Dan sigurnijeg interneta. Ovoj aktivnosti pridružila se i Državna organizacija za potporu eTwinningu u BiH, s eTwinning ambasadoricama Fatimom Kličić i Lejлом Hujdur i Mirnom Hrapović ispred MFS-EMMAUS. Tijekom mrežnog događaja, sudionici su imali priliku čuti o različitim izgledima eSigurnosti koji su bitni prilikom realizacije eTwinning projekata, razmijeniti dobre prakse i primijeniti neke od internetskih alata koji mogu koristiti u daljem radu na eTwinning projektima.

 U suradnji s predstavnicom Pedagoškog zavoda Zenica od **01. do 03. 02. 2021.** godine, održana su tri eTwinning mrežna događaja na temu „Osnove eTwinninga i eTwinning putovanje“. Naši eTwinning ambasadori Nada Sokolović, Lejla Hujdur i Nijad Salihović bili su voditelji ovih aktivnosti. Na radionicama je sudjelovalo 126 nastavnika osnovnih i srednjih škola Zeničko-dobojskog kantona. Sudionici su imali priliku steći nova znanja o mogućnostima eTwinninga i o stručnom razvoju nastavnika, kao i kako eTwinning može doprinijeti unapređenju nastavnog postupka i integraciji eTwinning projekata u redovnom nastavnom planu i programu. S predstavnicima Pedagoškog zavoda a uslijed iskazanih potreba nastavnika, eTwinning Državna organizacija planira realizirati „napredne“ eTwinning radionice.

eTwinning anketa - Hoće li ovo biti vrijeme za nove promjene i novo obrazovanje?

Jeste li znali da je u Izvješću o praćenju eTwinninga 2019., 92% nastavnika smatralo da sudjelovanje u eTwinningu povećava motivaciju njihovih učenika? Znete li da se isti procent nastavnika slaže da eTwinning potiče suradnički rad među učenicima?

U prethodnom periodu imali ste priliku sudjelovati u anketi čiji je cilj bio dobiti objektivne pokazatelje kako da DOP djeluje u narednom razdoblju pružajući korisnicima eTwinning platforme bezgraničnu podršku.

Na 25 pitanja ankete odgovorio je 61 sudionik. Polovina anketiranih, 50,8%, nastavnici su u kategoriji od 41. do 50. godine, a prevladava kategorija ženskog spola, čak 91,8%. Procent nastavnika koji su popunili anketu nam ukazuje da prevladavaju nastavnici s dvadeset i više godina radnog staža, a 57,4% su nastavnici osnovnih škola.

Cilj ankete bio je kako u narednom periodu prilagoditi različite vrste obuka našim nastavnicima u Bosni i Hercegovini. Tako se 72,1% izjasnilo da je idealan tip kombinirane obuke, tj. Mrežnog događaja s praktičnim primjerima i zadacima. Velika većina nastavnika se izjasnila da eTwinning platforma u velikoj mjeri utječe na redovni nastavni postupak i modele nastave. Nažalost, procent sedmičnog sudjelovanja na mrežnom portalu i nije baš tako visok, i iznosi 16,4%. Rezultati ankete nam pokazuju da se veliki procent ispitanika, 60,7%, izjasnio da nema dovoljno prilike niti vremena da se potpuno angažira na mrežnom portalu kako bi ga u potpunosti iskoristio u smislu integracije u nastavni postupak, kao i prepreka u poznavanju stranih jezika (42,6%).

Više o dobivenim rezultatima analize ankete moći ćete pročitati na stranici www.aposo.gov.ba/erasmus/etwinning

„Moramo cijeli život postavljati pitanja sebi i drugima kako bismo gradili medijsku pismenost“

Nensi Blažević

BILTEN
AGENCIJA ZA PREDŠKOLSKO OSNOVNO I SREDNJE OBRAZOVANJE
ispisati - rujan 2013. godine

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union